

en „dierbaar“
htend verband
snijdt diep en
k de bedoeling
volk in Babel.
in g, niet een

ensh bestaat,
stukken: eigen
en.

— maar ook

de Griekse
rden gebezigd,
nt; er anders
en verlaten)
weg inslaan

vindt u daar
ar: „betert
erste woord:
kekeert u“
e woord: een
n uitgewischt

n Zijn Woord.
fette ziet als
volk, en niet
lijken Verlos-
Met die ge-
telijk komen
in wegen,

van ons.
hten en ze

ks? wanneer
t:

i hooger
zijn Mij n
egen, en e
der ge-

J. SMELIK.

MIJN LEVEN

n we ook een
op het werk
ed beeld van
we door de
genodigd om
hebben daar
Bos de polder
le is daar zo
et laten kan.
Toen ik daar
ons kerkvolk
JUGDE in de
Nee, het is
ver het mee-
ar het is zo
r men offert.

en afval, die
rgang drijft.
aajestelt zijn
en man met
l. Neen, Hij
eld, die zal
l vallen, één
man zal Hij
gen volk, de
roept Abra-
faar ook om
king van de
s Ismaël, de
olgt. En is
en hoereer-
ratgeboorte-

bleef in zijn
is één ver-
na te gaan.
s wonderlijk
Maar wat
is heeft God
rende volkje
of het stort
nst. En een
ordelen tot
onder Jozua
na komt de
die dan be-
malen grijpt
te redden,
de droevige
idé hand en
tten en hul-
rouwe God
t wat niets
n gaf, her-

De Noordoostpolder is een terrein zo groot als de halve provincie Utrecht. Het is dus ondoonlijk, dat er kerkdiensten worden gehouden op één plaats. Het is niet wel doenlijk, dat, wanneer men in Amerongen woont, men in Amersfoort naar de kerk gaat. In de Polder is duidelijk merkbaar, dat verschillende plaatsen bezig zijn te groeien.

Emmeloord is al een flinke plaats. Dat zal zeker daar een centrum worden. Op dit moment worden er acht kerkdiensten gehouden. De Bos kan dat alles natuurlijk niet alleen verzorgen en elke Zondag is er dan ook hulp nodig. De predikanten in de buurt: Zwolle, Kampen, Vollenhove-Cadoelen, Blokzijl en Urk helpen veel en graag. Men was er zeer erkentelijk voor, dat deze hulp door de predikanten in verreweg de meeste gevallen belangeloos werd geboden en ik heb van predikanten gehoord, dat ze het een genot vonden om in de polder te preken. De Bos preekt zelf altijd vier keer, maar dat is dan ook de limiet, die de kerkeraad hem in de polder heeft gesteld: anders zou het werk voor hem te zwaar worden.

Nu moeten niet alleen de kerkdiensten worden verzorgd, maar men moet onder ogen zien, waar men het beste kan beginnen. Immers: het doel is niet, dat er in de polder één kerk komt, maar dat er verschillende plaatsen zullen zijn, waar de kerk kan worden geïnstitueerd. Op dit moment hebben we te doen, niet met de kerk van Emmeloord, maar het is nu nog de kerk van de Noord-oostpolder. De Bos drukt het zo mooi uit: we doen hier altijd maar weer pioniersarbeid. Het is een zoeken en tasten. Zo heeft men een tijdlang een kerkdienst gehad in de Lemmer, maar die dienst moest weer worden opgegeven, omdat er geen mensen daar meer waren. Ook de dienst in Ramspol moest worden geëindigd, omdat een werkkamp, dat daar stond, werd gesloten en afgebroken. Het is prachtig om te zien, hoe het kerkelijk leven daar groeit. Vanzelf wonen in verschillende plaatsen al mensen, die zich daar metterwoon hebben gevestigd. Perspectieven van geïnstitueerde kerken beginnen zich te openen. Ik vind het fijn, dat men daar niet naar de openbaring van één grote kerk zoekt, maar dat men overal instituering zoekt. Ik dacht aan Afrika. Als daar een gemeente groeit, dan denkt men niet over het beroepen van een tweede predikant: er zijn in Afrika maar weinig kerken met twee predikanten, neen, dan doet men het zo, dan wordt een kerk „afgesticht“, dat wil zeggen: een nieuwe wijk wordt gevormd met een heel apart en zelfstandig kerkelijk leven. Ik ben er van overtuigd en heb dat in Afrika ook gezien, dat zulks het kerkelijk leven zeer ten goede komt. Acht kleine zelfstandige kerken kunnen meer dan één grote kerk. Welnu: zo wil men dat in de Noordoostpolder ook. Ieder zal verstaan, dat dat voor zware uitgaven plaatst. Dit is alles nieuw land. Er staat niets. Alles moet in cultuur worden gebracht. In normale gevallen kan men een kerk bouwen en de uitgave van de bouw verdelen over een flink aantal jaren, maar dat is in de polder onmogelijk. Men staat immers in de nabije toekomst voor het telkens weer moeten bouwen van vergaderplaatsen. Er kan dus op een vergaderplaats niet een al te grote schuldenlast drukken. Dan zou men op de duur een veel te zware rentelast krijgen. We hebben een paar vergaderplaatsen gezien. Alles is heel eenvoudig en we zijn wel onder de indruk gekomen van een zeer zuinig beheer. Men tracht het geld zo goed mogelijk te besteden. Maar, omdat er steeds meer mensen komen, staat men steeds weer voor nieuwe problemen. Men kan dat merken aan de groei van het ledental: 1 Januari 49 waren er 98 leden, 1 Januari 50 150 en in 51 waren er 1 Januari al 215 leden. Zo snel ziet men wel nergens het ledental groeien. Als de mensen nu maar dichtbij elkander woonden, maar reeds in hun vestiging zijn ze over het gehele gebied verspreid. Ieder gevoelt, dat zulks ook veel vraagt, bijv. met het oog op de catechisatie. Op dit moment is nog maar een vierde van de polder in cul-

tuur gebracht; dus ieder kan verstaan, dat de proble-

men voorlopig niet ophouden. Natuurlijk, hoe meer men-
sen daar komen wonen, hoe meer ze ook zelf kunnen
doen en er is een verblijvende stijging te bespeuren in de
collecten van het eigen kerkelijk leven, maar de onkos-

ten zijn daarbij ook stijgende: op de duur zal één predi-
kant al het werk zeker niet kunnen doen en ik herhaal
weer het probleem van het bouwen van vergaderplaatsen.
Ik hoop dan ook van harte, dat alle kerken zullen
helpen om hier het kerkelijk leven „op gang te helpen“.
Ik kan me nu al een beetje voorstellen, hoe dat zal zijn,
als in de polder en hier en daar dorpen en grotere plaat-
sen zullen zijn met een eigen kerkelijk leven. De Bos
heeft daar prachtig werk, en hij doet het met grote toe-
wijding. De Polder heeft de liefde van zijn hart. We zul-
len van deze „collecte“ voorlopig nog niet af zijn.

Wij hebben gezien, dat de mensen over het gehele ge-
bied verspreid wonen. Ook dat heeft zo zijn eigenaardige
problemen. De mensen worden uit alle oorden van het
land bij elkaar gebracht en ze komen alleen naar de polder
om daar te werken. Vandaar, dat men in de polder
bijna geen oudere mensen heeft. Het zijn haast allemaal
jonge gezinnen. Het is daar, wat de bevolking betreft,
natuurlijk ook een „allegaartje“. Dat heeft zijn bezwa-
ren, hoewel De Bos ons met vreugde kon meedelen, dat
er een sterke band van samenbinding onder de mensen
is. Het samen deel uitmaken van het ene huis des Heren
is een sterk samenbindende kracht. Men heeft er van-
zelf ook het grote voordeel, dat er geen oude veten zijn,
soms van jaren her, tussen mensen en families. Dat is
wel fijn en geeft aan het kerkelijk leven iets zeer fris.
Men doet van alles om de band te versterken. Ik noem
maar een paar dingen op. Men heeft daar een gesten-
cild kerkbladje, dat over heel de polder wordt verspreid
en dat er vooral op ingesteld is om het onderlinge mee-
leven te bevorderen. Men kan daar lezen, wie er ziek is
en allerlei dingen, die het leven in de gemeenschap ra-
ken, die vanzelf gaan, als men maar dicht bij elkander
woont. Huisbezoek wordt niet één keer per jaar gedaan,
maar meermalen, om het onderling contact zoveel moge-
lijk te bewaren. Eens per maand heeft men een gemeen-
te-avond, nu nog alleen in Emmeloord en daarvoor be-
staat grote belangstelling en men doet zoveel, als men
kan, om daar alle mensen te krijgen. Men komt daar
graag. Het zijn als het ware ontmoetingsavonden, waar-
op men elkander ontmoet en leert kennen. De dingen
van de gemeente worden onderling besproken. Inleidingen
worden gehouden. Op de verschillende plaatsen tracht
men te komen tot een organisatie voor de jeugd en voor
ouderen. Men werkt dus naar twee kanten. Nu tracht
men nog zoveel mogelijk de band over de gehele polder
te bewaren. Dat is nodig, omdat men straks bij meerdere
institueringen elkander zeer nodig zal hebben. Men moet
van elkaar afweten. Maar men tracht ook op verschil-
lende plaatsen de mensen zoveel mogelijk met elkander
in contact te brengen om zo de begeerte tot een eigen
kerkelijk leven aan te wakkeren.

Er zijn natuurlijk ook de teleurstellingen. Evenmin als
dat in het buitenland zo is, blijven ook hier bij verhuizing
niet alle leden trouw. Sommigen zakken af en zoeken
soms liever de binding weer op, waar de Here hen in zijn
grote genade van had verlost. Ik mag de kerkeraden nog
wel eens in het bijzonder opwekken om toch trouw te zijn
bij het kennis geven, als een lid met attestatie is ver-
trokken. Daar mankeert soms nog veel aan. Wat kan
een onjuiste adresopgave niet heel veel werk kosten. De
Bos vertelde ons, dat hij soms heel veel werk heeft om
b.v. een jongen in de werkkampen te vinden. Daar zijn
wel lijten en die kan De Bos nagaan, maar wanneer
een jongen achter zijn naam niet precies zet, tot welke
kerk hij behoort dan is het een hopeloos zoeken. De scha-
pen beleven het hier wel, dat de Goede Herder door de
dienst van mensen hier alle schapen bij name roept. Er

haalt en verergert zich in de koningentijd. Steeds
zeldzamer worden de koningen, die de HERE dienen.
Steeds kleiner wordt het getal van hen, die trouw zijn
aan Jakobs God. Steeds dieper stort de grote massa
in de afgrond van eigenwillige godsdienst en liederlijke
afgoderij. En het eind is de ondergang. Israël wordt
als kaf verstoven in de gistende volkerenwereld van
het Oosten. Het houdt op te bestaan als vrij, zelfstan-
dig volk. En voor God verschijnen in Sion, dat kan
nu niet meer.

Het is onbegrijpelijk, maar het is toch de volle
waarheid: ondanks eeuwen- en eeuwenlange voort-
gaande afval en te midden van het verpletterend oor-
deel der ballingschap, laat God zijn kerk toch niet
los. Hij brengt zijn erfdeel door het vuur van zijn
gericht weer terug naar het heilige land. Zeker, het
is maar een handjevol dat weerkeert, de grote massa
is definitief afgevalen en ondergegaan. Maar het is
toch het oude volk. En het komt terug in het land
der vaders, overgoten met het licht van Gods ge-
nade.

Zal het nu goed gaan? Neen, het wordt thans zelfs
erger dan ooit! Er komt nu een afval zo radicaal als
maar mogelijk is, doch tegelijk zo zorgvuldig geca-
moufleerd door strakke orthodoxie en preciese wets-
betrachting, dat hij bijna niet te herkennen is. Maar
juist dit is de afval in zijn verschrikkelijkste en meest
gevaarlijke vorm. In de greep van deze afval komt
Gods volk er toe Gods eigen Zoon te vermoorden. En
dan voltrekt zich het duistere raadsel der historie:
Op het moment, dat Gods grootste genade aan zijn
volk wordt geopenbaard; op het moment, dat Hij zijn
kostbaarste geschenk aan zijn kerk geeft, valt de
oude kerk zo ontzettend, zo diep, zo onherstelbaar als
nimmer te voren. In de volheid des tijds valt de grote
massa van Israël af, komt over het volk van Abra-
ham de verharding en wordt het door God verwor-
pen (Rom. 11: 11, 12, 15, 28).

En nu is dit voor ons het benauwende, dat naar

het veelstemmige getuigenis der Schrift, de afval,
waarvan de kerk der oude bedeling zo overvol was
en waardoor ze, wat het getal betreft, voor het over-
grote deel is ondergegaan, in de nieuwe bedeling niet
zal verdwijnen, maar integendeel, nog wel erger wor-
den zal. Op vele plaatsen wordt ons dit met sterke
nadruk verzekerd.

Wanneer, om maar iets te noemen, de Heiland vlak
voor zijn dood zijn discipelen het schilderij voorhoudt
van de laatste dagen, dan vertoont zich daarop ook
en wel als een sterk op de voorgrond tredende figuur
de grote afval in de kerk! Velen, zo horen we Hem
zeggen, zullen in die dagen ten val komen en zij zullen
elkkaar overleveren en vervolgen. En vele valse
profeten zullen opstaan en velen zullen zij verleiden
(Matth. 24: 10, 11). Ik weet, zo verzekert Paulus
aan de ouderlingen van Efeze — en dus ook aan die
van alle gemeenten — dat na mijn heengaan grim-
mige wolven bij u zullen binnendringen, die de kudde
niet zullen sparen; en uit uw eigen midden zullen
mensen opstaan, die verkeerde dingen spreken om de
discipelen achter zich aan te trekken (Hand. 20: 30).
Petrus bindt het de gemeenten van alle tijden op het
hart, dat er valse leraars in haar zullen binnendrin-
gen. Zij zullen verderfelijke ketterijen doen binnens-
sluipen en zelfs de Heerser, die hen gekocht heeft,
verloochenen, om zo een schielijk verderf over zich
te brengen (2 Petr. 2: 1). Ja, als Paulus in een groots
perspectief de avondstond der wereld aanschouwt en
toont, dan wijst hij er op, dat vlak voor de weder-
komst van Christus twee ontzettende gebeurtenissen
de gang der kerkgeschiedenis beslissend zullen be-
palen. De eerste is het optreden van de Antichrist,
die zich in G o d s t e m p e l, dat is i n d e
kerk, zal verheffen, om zo, van binnen uit, tegen
haar te woeden. En de andere, zeer nauw met de
eerste samenhangend, is de grote afval, die kom-
men moet vóór de Zoon des mensen zal verschijnen
op de wolken (2 Thess.).

Heel de kerkgeschiedenis is dus naar Gods eigen
woord vól van de afval. Kerkgeschiedenis is óók afvals-
geschiedenis. Ononderbroken gaat de afval voort.
Duizenden en miljoenen zullen in Christus' naam in
de kerk worden opgenomen om zich, vroeger of later,
innerlijk en soms óók uiterlijk, daarvan los te scheu-
ren. Deze afval is oneindig veel gevaarlijker dan alles
wat de kerk van buiten af bedreigt en aanvalt. In de
afval ontmoet de kerk haar verraderlijkste ergernis.
Als een massale vergiftiging, als een geestelijke doof-
heid en doofheid, tast hij de duizenden aan, verlamt
hen en maakt hen zo tot een gemakkelijke prooi van
de Boze.

Het is wel een teken van beangstigende verblindings,
dat zo heel weinigen oog hebben voor de dodelijke en
subtiele gevaar van een afvalsproces als het eenmaal
in de kerk optreedt en betoverend en sluipend zijn
tienduizenden verderft.

Ik wil nu een paar vormen, waarin deze afval in
de kerk optreedt met enkele ruwe lijnen schetsen.
In de eerste plaats denk ik dan aan die vorm van
afval, welke zich openbaart in een langzaam groeiende
onverschilligheid ten opzichte van de Here, zijn
woord en zijn kerk. Als deze afval optreedt veran-
dert aan het kerkelijk leven uiterlijk heel weinig.
Zelfs is er dan vaak een verhoogde activiteit wat be-
treft het optreden van de kerk in de wereld, de uiter-
lijke organisatie, kerkbouw enz. Maar wie geestelijk
ziet en oordeelt, bemerkt dat het in de kerk lang-
zamerhand killer wordt. De dienst van God, het mee-
leven met de kerk in haar strijd tegen alle zonde,
krijgt al meer het karakter van gewoonte en sleur.
Het echte leven, de offerbereidheid, de zelfverlooch-
nende dienst verzwakken en worden zeldzamer.

Achter deze toenemende onverschilligheid ligt een
langzaam voortvretende, innerlijke assimilatie aan de
wereld, aan de geest dezer eeuw. Er treedt een ken-

wordt hier niet één vergeten. Men zal kunnen verstaan,
dat al dit werk en van de dominee en van de ouderlingen
heel wat vraagt en we waren bijzonder verheugd over
de toewijding, waarmee deze broeders over hun werk
spraken. We kunnen, wat dat aangaat, onze leden met
gerustheid naar de polder laten gaan. Ze vinden daar een
mooi kerkelijk leven. Ze kunnen daar genieten van de
gemeenschap. Ze worden daar onmiddellijk opgevangen.

Het is een mooi land. Het is nog wat kaal. Heel mooi
vind ik, dat men bochten in de wegen had aangebracht.
We hebben maar één rechte weg van 6 km lang gere-
den, maar dat is dan ook de langste. Alles doet heel
nieuw aan. Het zijn ook allemaal nieuwe nedersettingen.
We troffen een prachtige dag en zo was het een genot
de polder te bezien. We hadden maar enkele uren tijd om
alles te bekijken, en we hadden er graag nog meer van
gezien en gehoord. We bekeken de vergaderzaal in Em-
meloord en het was merkwaardig. Die vergaderzaal heeft
ook een nummer in de straat, waar het staat en dat
nummer is 31. Ik hoop een volgende week nog iets te
kunnen vertellen van het werk van De Bos, maar ik hoop,
dat ik door deze regelen belangstelling voor de arbeid
daar heb gewekt. Als de collecte lijst wordt vastgesteld,
mag het werk in de Polder niet worden vergeten. We
moesten er allen eens kunnen kijken. Onbekend laat vaak
onbemind. Om de broeders en zusters in de Noordoost-
polder een beetje te helpen, heb ik deze regels geschre-
ven en ze mogen het gelijk zien als een uiting van dank-
baarheid voor de prachtige middag, die ze in een zeer
draakke Synodetijd commissie twee hebben bezorgd. Na
de tocht kon ik wel verstaan en billyken, dat de leden
uit andere commissies een beetje jaloers waren, dat ze
zulk een mooi en leerzaam tochtje moesten missen. Het
kwam nu eenmaal door de verdeling van de arbeid.

DEN BOEFT.

* * Onze gewone copie

Terwille van Schooldag en Synode blijft onze gewone
copie nog één week achterwege. K. S.

* * Een „troebele bron“ over „het klare bronwater uit Kampen's bornput“

In de pers (ook in die van dhr Scheps) circuleert vol-
gend schön en leerzaam en opperzáklijkst verhaal (we
knippen uit „Kerkinieuws-Scheps“, 9e jrg., 22 Sept. '51,
nr. 433):

„Het klare bronwater uit Kampen's bornput“. In de
„Geref. kerkbode van Heerenveen“ vertelt een mede-
werker, dat hem ter inzage gegeven werd een briefje,
dat een vrijgemaakte broeder schreef aan een vriend,
die tot de Chr. Geref. kerken was overgegaan, luidende
als volgt: „Uw overgang tot de Chr. Geref. kerk doet
bij ons de volgende vragen rijzen. Hoe kan hij, die
eenmaal Schilder's klare bronwater uit Kampen's born-
put heeft genoten, nu genoegen nemen met het slappe,
weilig zoete zuurtjeswater uit de troebele leiding van
Apeldoorn? Van T. c.s., zij zijt afgezaakt naar een
pseudo-kerk, waar predikanten als Heerma met hun
weemoedige jammerpredikaties tramen in de ogen to-
veren van hun arme, mistlede toehoorders, waardoor
ze noch de verbondsbloofte, noch de verbondswraak
zien, zodat ze met een ingebeelde hemel in 't hart de
ogen opslaan in een eeuwig Gehenna. Bekeert U. Be-
keert U, voor prof. Schilder op Hoger bevel Uw naam
moet schrappen uit het Boek des Levens. Een laatste

Heel de kerkgeschiedenis is dus naar Gods eigen
woord vól van de afval. Kerkgeschiedenis is óók afvals-
geschiedenis. Ononderbroken gaat de afval voort.
Duizenden en miljoenen zullen in Christus' naam in
de kerk worden opgenomen om zich, vroeger of later,
innerlijk en soms óók uiterlijk, daarvan los te scheu-
ren. Deze afval is oneindig veel gevaarlijker dan alles
wat de kerk van buiten af bedreigt en aanvalt. In de
afval ontmoet de kerk haar verraderlijkste ergernis.
Als een massale vergiftiging, als een geestelijke doof-
heid en doofheid, tast hij de duizenden aan, verlamt
hen en maakt hen zo tot een gemakkelijke prooi van
de Boze.

Het is wel een teken van beangstigende verblindings,
dat zo heel weinigen oog hebben voor de dodelijke en
subtiele gevaar van een afvalsproces als het eenmaal
in de kerk optreedt en betoverend en sluipend zijn
tienduizenden verderft.

Ik wil nu een paar vormen, waarin deze afval in
de kerk optreedt met enkele ruwe lijnen schetsen.
In de eerste plaats denk ik dan aan die vorm van
afval, welke zich openbaart in een langzaam groeiende
onverschilligheid ten opzichte van de Here, zijn
woord en zijn kerk. Als deze afval optreedt veran-
dert aan het kerkelijk leven uiterlijk heel weinig.
Zelfs is er dan vaak een verhoogde activiteit wat be-
treft het optreden van de kerk in de wereld, de uiter-
lijke organisatie, kerkbouw enz. Maar wie geestelijk
ziet en oordeelt, bemerkt dat het in de kerk lang-
zamerhand killer wordt. De dienst van God, het mee-
leven met de kerk in haar strijd tegen alle zonde,
krijgt al meer het karakter van gewoonte en sleur.
Het echte leven, de offerbereidheid, de zelfverlooch-
nende dienst verzwakken en worden zeldzamer.

Achter deze toenemende onverschilligheid ligt een
langzaam voortvretende, innerlijke assimilatie aan de
wereld, aan de geest dezer eeuw. Er treedt een ken-